

ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ

Коваленко А.В., аспірант

*Запорізький національний університет,
Україна, 69000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66*

art.kovalenko.95@gmail.com

Ключові слова:

податкова політика, економічний розвиток, розвиток регіону, соціально-економічний розвиток, податковий борг.

У статті розглядається стан розвитку Запорізького регіону, порівнюється стан розвитку Запорізького регіону з іншими регіонами країни. Маючи один із розвинених регіонів, який займає 5 місце по кількості підприємств, він не відкриває весь свій потенціал. Запорізький регіон щороку збільшує рост збору податкових платежів, що дозволяє зробити більше кроків для загального розвитку Запорізького регіону. Однак пропорційно зростає й кількість податкових боргів. Щороку збільшується кількість грошових коштів, які не доходять до бюджету через неможливість підприємств виплачувати податки, та збільшується кількість списання податкових платежів через закриття підприємств. Проаналізована стратегія розвитку Запорізького регіону до 2020 року. Стратегія спрямована на розвиток усіх сфер. Однак на розвиток підприємницької діяльності планується спрямувати дуже низьку суму. Влада не планує розвивати підприємства. Запорізький регіон має багато проблем. Заробітна плата, екологічний колапс, закриття підприємств, наявність старого обладнання на підприємствах. Ці проблеми є причиною погіршення соціального та демографічного розвитку регіону. Запоріжжя є одним із найбрудніших регіонів країни. Головна мета податкової політики – це збір грошових коштів для виконання державою її функцій та для оптимізації розвитку підприємницької діяльності. Аналіз регіону дозволив зробити висновок, що в перспективі Запорізький регіон буде одним із найгірших. Нерентабельний спосіб управління податковою політикою може негативно відобразитися на результаті. Виділені основні проблеми розвитку регіону та запропоновані шляхи їх вирішення.

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF TAX POLICY OF INDUSTRIAL ENTERPRISES OF THE ZAPORIZHZHYA REGION

Kovalenko A.V., PhD student

*Zaporizhzhia National University
Ukraine, 69600, Zaporizhzhia, Zhukovsky str., 66*

Key words:

tax policy, economic development, development of the region, socio-economic development, tax debt.

The article examines the development of the Zaporizhzhia region, comparing the development of the Zaporizhzhia region with other regions of the country. With one of the developed regions, which ranked fifth in number of enterprises, it does not open its full potential. Analysis of the activities of Zaporozhye DPS makes it possible to evaluate them. Zaporizhzhia region increases the tax collection every year, which allows you to take more steps for the overall development of the Zaporizhzhia region. However, the amount of tax debts increases proportionally. Each year, the amount of cash that does not reach the budget increases because of the inability of enterprises to pay taxes and the number of tax deductions increases due to the closure of enterprises. The strategy of development of the Zaporizhzhia region up to 2020 was analyzed. The strategy is aimed at the development of all fields. However, a very low amount is planned for the development of entrepreneurial activity. The authorities do not plan to develop enterprises. Zaporizhzhia region has many problems. Wages, environmental collapse, closure of enterprises, availability of old equipment from enterprises. These problems cause the deterioration of the social and demographic development of the region. Zaporozhye is one of the most dirtiest regions of the country. The main purpose of the tax policy is to raise funds for the state to fulfill its functions and optimize the development of entrepreneurial activity. Analysis of the region made it possible to conclude that Zaporizhzhia region will be one of the worst in the long run. Not a cost-effective way to manage tax policy can negatively affect the outcome. The main problems of the region's development and the ways of their solution were outlined.

Постановка проблеми

Податкова політика є важливим важелем розвитку соціально-економічної ситуації держави та її регіонів. Розроблення податкового менеджменту є дуже актуальним і має бути рентабельним. Залежно від кількості отриманих податкових зборів, регіони

мають інструментарій для його розвитку. Не завжди кількість означає якість. Саме тому податкова політика є складним інструментом. Вона може бути кроком до розвитку, а також і до деградації соціально-економічного розвитку. Запорізька область є промисловим регіоном, тому розвиток цього

регіону має суттєвий вплив на соціально-економічний розвиток країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Серед вітчизняних науковців, які займалися дослідженням теоретичних та прикладних аспектів реалізації податкової політики, доцільно виділити: О. Гелето, І.В. Причепа, М.П. Макаренко, О.М. Кашуба, Т. Кукліна, Є.Л. Рюміна. Їхні дослідження стосуються впливу податкової політики на Запорізький регіон. Учені виділяють плюси та мінуси цього регіону, аналізують кроки, які робить держава для його розвитку, та роблять оцінку і прогнози, які дозволяють виявити основні проблеми роботи економічної системи Запорізького регіону.

Формулювання цілей статті

Головною метою є дослідження стану розвитку Запорізького регіону та прогнозування його подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження

Податкова політика, є і буде предметом досліджень багатьох поколінь науковців. Це зумовлено тим, що

від простоти й розуміння адміністрування податків у поєднанні з достатнім залученням коштів до бюджетів та фондів і відносно помірним податковим навантаженням залежить ефективність податкової політики як загалом у державі, так і в окремо взятих регіонах.

Територія країни нараховує 253092 підприємства на 24 області. Запорізький регіон нараховує 14576 підприємств, що складає 5,76%. Серед усіх областей Запорізька займає 5-те місце. На першому місці Дніпропетровська – 27892 одиниці, далі йде Одеська – 24023 од., Харківська – 22507 од. та Київська – 19339 од. На цьому фоні Запорізький регіон є досить вагомим для країни взагалі. За 2017 рік фінансовий результат підприємств нараховує 118374,1 млн грн. Із цього Запорізький регіон нараховує 20939,6 млн грн, що є 17,69% від загальної суми. На рис. 1 ми зобразили діаграму, що показує, яку частину займає Запорізький регіон.

Рис 1. Діаграма фінансового результату підприємств регіонів України, млн грн

Маючи такий прибуток, Запорізький регіон займає 10-те місце по соціально-економічному розвитку регіонів. Якщо порівнювати з 2016 роком, то відбувається розвиток в економічній сфері та у сфері інвестиційного розвитку. Згідно зі статистикою у 2016 році у напрямі економічної ефективності Запорізький регіон займав 16-те місце, у 2017 році Запорізький регіон займає 3-тє місце. У напрямі інвестиційного розвитку Запорізький регіон в 2016 році займав 9-те місце, у 2017 році займає 4-те місце.

По 25 оцінкам розвитку регіонів у 10-ти показниках Запорізький регіон у 2017 році увійшов до першої десятки регіонів. Прогрес був по наступних показниках [2]:

- індекс промислової продукції – 9-те місце (106,2 %) проти 22-23-го місця (96,9 %) за 2016 рік;
- індекс будівельної продукції – 9-те місце (132,7 %) проти 23-го місця (89,8 %);
- індекс капітальних інвестицій – 2-ге місце (147,4 %) проти 12-го місця (131,3 %);
- обсяг капітальних інвестицій у розрахунку на одну особу населення – 4-те місце (8,5 тис. грн) проти 10-го місця (5,8 тис. грн);

- темп зростання обсягу прямих іноземних інвестицій – 9-те місце (106,6 %) проти 20-21-го місця (98,3 %);
- частка домогосподарств, які уклали кредитні договори в межах механізмів підтримки заходів з енергоефективності в житловому секторі за рахунок коштів державного бюджету, – 4-те місце (1,28 %) проти 11-го місця (0,9 %);
- обсяг реалізованої промислової продукції – 3-тє місце (108,5 тис. грн);
- обсяг експорту товарів – 3-тє місце (понад 1,7 тис. дол. США);
- обсяг прямих іноземних інвестицій – 7-ме місце (529,9 дол. США);
- доходи місцевих бюджетів – 6-те місце (5,8 тис. грн).

Однак є і негативні показники. Так, – за темпом зростання доходів місцевих бюджетів регіон займає 22-ге місце. Недостатній темп росту у 2017 році зумовлений зарахуванням у 2016 році до доходів місцевих бюджетів надходжень податку на доходи фізичних осіб і податку на прибуток від декларування разових операцій від ПАТ «Мотор

Січ», а також розстрочених сум та процентів за користування розстрочкою по платі за воду від ДТЕК Запорізька ТЕС на загальну суму понад 190 млн грн. У 2017 році таких надходжень не було [2].

Також низький рейтинг індексу заробітної плати, – аж 21-ше місце. Таке низьке місце пояснюють значним показником середньої заробітної плати – 5-те місце по Україні, однак темп росту заробітної плати дуже низький. Отже, маючи велику кількість підприємств та значний дохід від їхньої діяльності, заробітна плата є майже найнижчою в Україні.

Вагомим показником, який впливає на соціально-екологічний розвиток, є екологія. Запорізька область входить до п'ятірки найбрудніших регіонів разом з Дніпропетровською, Донецькою, Кіровоградською та Львівською областями. Згідно із загальним аналізом по використанню котельнями альтернативних видів палива Запорізький регіон займає 22-ге місце.

Обсяг реалізованої промислової продукції щороку зростає. Динаміку зміни обсягу реалізованої продукції Запорізького регіону за 2013-2016 роки зображено на рис. 2.

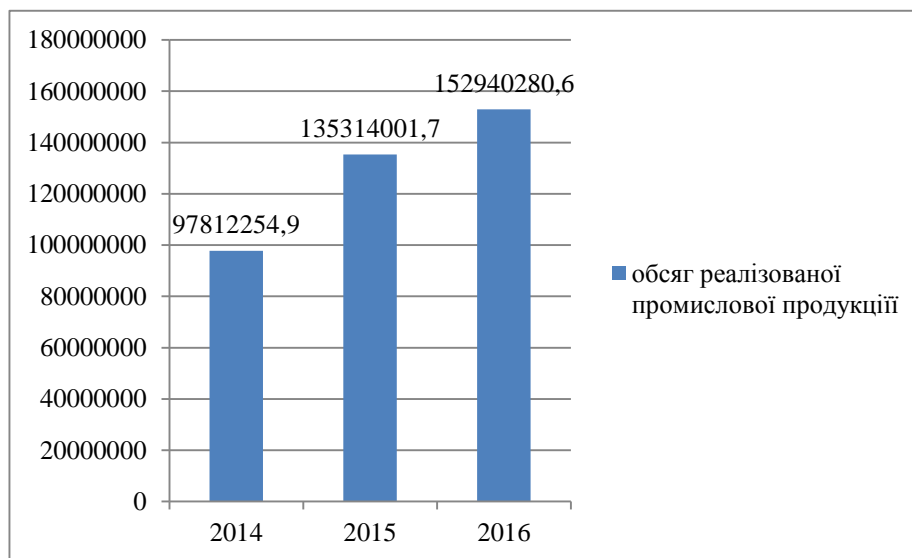

Рис 2. Динаміка обсягу реалізованої продукції, тис.грн

Щодо праці податкової політики регіону, згідно зі звітами ДФС у Запорізькому регіоні у 2017 році були зроблені такі кроки:

- до зведеного бюджету було забезпечено надходжень у сумі 12711,6 млн грн.;
- надходження ПДВ – 2624,2 млн грн;
- податок на прибуток підприємств – 561 млн грн;
- податок на доходи фізичних осіб – 1879,1 млн грн;

До місцевих бюджетів надійшло 7163,2 млн грн. Щоб порівняти у 2016 році, до місцевих бюджетів надійшло 5916,2 млн грн. Отже, у 2017 році надходження до місцевого бюджету зросли на 21,1%.

У 2017 році органами ДФС було задекларовано податковий борг в розмірі 320,4 млн грн до місцевого бюджету та 651,5 млн грн до державного бюджету. Якщо порівнювати, то у 2017 році борг до місцевого бюджету виріс на 51,6 млн грн та на 51,4 млн грн. до державного бюджету.

На підставі ст.101 Податкового кодексу України списано безнадійний податковий борг у сумі 108,4 млн грн, в т.ч. у результаті визнання боржника банкрутом (недостатність активів) – 86,5 млн грн [5].

Всього протягом 2017 року сплачено лише 13,3 млн грн, що значно менше за 2016 рік – 203,3 млн грн.

Маючи таку ситуацію Владою Запорізького регіону була розроблена стратегія на 2019-2020 роки. Ця стратегія охоплює розвиток усіх сфер. Розглянемо напрямки розвитку середнього та малого бізнесу.

Планується придбати спеціалізоване обладнання для оформлення та видачі паспорта громадянина України для виїзду за кордон на суму 30400 тис.грн, на створення Школи бізнесу спільно з ВНЗ буде витрачено 900 тис. грн, на центр підтримки бізнесу буде витрачено 700 тис.грн.

Маючи такі масштабні проекти по розвитку підприємства можна зробити висновок, що розвиток Запорізького регіону відбуватиметься дуже повільно. Головним завданням є соціально-економічний розвиток. Тенденції росту податкового боргу та списання боргу через банкрутство є негативним.

Висновки

Запорізький регіон є одним із найперспективніших регіонів країни. Маючи велику кількість підприємств та робочих місць, є тенденція росту податкових боргів та списаних боргів через банкрутства. Тобто щороку до місцевих бюджетів не доходить велика кількість грошових коштів через небажання виплачувати, банкрутство та приховування можливостей виплати боргу. Така тенденція наводить на думку, що Запорізький регіон потопає в корупції. Адже легше дати податківцям хабар, ніж виплачувати борг, який буде в рази більше. Головними кроками по розвитку підприємств є невеликі вкладення в школи бізнесу. На жаль, і соціальний розвиток регіону є негативним, адже він пропорційно залежить від економічного розвитку. Хоча середній рівень заробітної плати і високий але тенденція росту заробітної плати дуже низький.

Отже, у перспективі Запорізький регіон буде надалі розвиватися дуже повільно, можливо, навіть почне здавати позиції. Податкова політика та грамотне управління коштами дозволить регіону зробити сильний стрибок. Насамперед потрібно розробити план підтримки підприємств: оновити обладнання, розробити програми зменшення податкового

навантаження задля мотивації підприємств вивести прибутки з тіні, розробити пільги для стимулювання підприємств використовувати альтернативне паливо та екологічні очисники. Сам розвиток регіону потрібно акцентувати на соціальний розвиток, а саме збільшення заробітних плат. Роблячи такі кроки, регіон перейде з принципу кількості у якість.

Література

1. Фінансові результати з розподілом на великі, середні та малі підприємства за регіонами у 2017 році. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Рейтинг соціально-економічного розвитку регіонів URL: <http://www.zoda.gov.ua/news/40085/informatsiyna-dovidka-pro--rezultati-reytingovoji-otsinki-sotsialno-ekonomichnogo-rozvitku-regioniv---za-2017-rik.html>
3. Економічна діяльність промисловості URL: <http://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php/statystychna-informatsiia/42-statistichna-informatsiya/arkhiv-statystychnoi-informatsii/226-227-promyslovist-budivnytstvo/329-2-2-6-1-obsyag-realizovanoji-promislovoji-produktsiji-za-vidami-diyalnosti-2004-2011rr>
4. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС у Запорізькій області на 2016 рік. URL: <http://zp.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/284486.html>
5. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС у Запорізькій області на 2017 рік. URL: <http://zp.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/327445.html>
6. План розвитку запорізького регіону 2019-2020 року URL: [http://PLAN%20\(1\).pdf](http://PLAN%20(1).pdf)

References

1. Finansovi rezul'taty z rozpodilom na velyki, seredni ta mali pidpriemstva za rehionamy u 2017 rotsi (2017) [Financial results for large, medium and small enterprises by region in] Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Rejtynh sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku rehioniv [Rating of socio-economic development of regions]. Retrieved from <http://www.zoda.gov.ua/news/40085/informatsiyna-dovidka-pro--rezultati-reytingovoji-otsinki-sotsialno-ekonomichnogo-rozvitku-regioniv---za-2017-rik.html>
3. Ekonomichna diial'nist' promyslovosti [Economic activity of industry]. Retrieved from <http://www.zp.ukrstat.gov.ua/index.php/statystychna-informatsiia/42-statistichna-informatsiya/arkhiv-statystychnoi-informatsii/226-227-promyslovist-budivnytstvo/329-2-2-6-1-obsyag-realizovanoji-promislovoji-produktsiji-za-vidami-diyalnosti-2004-2011rr>
4. Zvit pro vykonannia Planu roboty Holovnoho upravlinnia DFS u zaporiz'kij oblasti na 2016 rik. [Report on the implementation of the plan of work of the General Directorate of the DFS in Zaporizhzhia Oblast for 2016]. Retrieved from <http://zp.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/284486.html>.
5. Zvit pro vykonannia Planu roboty Holovnoho upravlinnia DFS u zaporiz'kij oblasti na 2017 rik. [Report on the implementation of the Plan of work of the General Directorate of DFS in Zaporizhzhia Oblast for 2017]. Retrieved from <http://zp.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/327445.html>.
6. Plan rozvytku zaporiz'koho rehionu 2019-2020 roku [The plan for the development of the Zaporizhzhia region from 2019-2020 years]. Retrieved from [http://PLAN%20\(1\).pdf](http://PLAN%20(1).pdf).